

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci, cooperative și întreprinderi Lei 1500—; pt. particulari Lei 800—; pentru funcționarii publici și particulari Lei 500—. În străinătate Lei 2000—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. □ Lei 20 —

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Redactor responsabil: **Dr. Mihai Veliclu**

SUMARUL: Victor Muntean: La împlinirea alor 50 ani de activitate la Banca „Patria”. — † Dr. Nicolae Comșa — Dela „Solidaritatea”: Cartea de muncă. — Bursa. — *Cronica*: Noul vice-gubernator al Băncii Naționale. Timbre de chitanță. Banca Națională a României. Banca Centrală pentru Industrie și Comerț S. A. Societatea Națională de Gaz Metan („Sonametan”).

Victor Muntean

— La împlinirea a lor 50 ani de activitate la Banca „Patria” —

de

Ion Popu-Câmpeanu

În 9 Decembrie 1943 s'au împlinit 50 de ani, de când un tânăr absolvent al Școlii Superioare de Comerț din Făgăraș își începe activitatea de funcționar al băncii „Patria” din Blaj. E domnul **Victor Muntean**, actualul director al acestei bănci.

Rar lucru, ca un funcționar să stea o jumătate de veac în slujba aceleiași instituții. Pe când alții, urmărind un traiu mai bun și recompense mai mari, trec dintr'un loc într'altul, dela o instituție la alta, d-l Victor Muntean rămâne numai la „Patria”; vieața întreagă și-o închină numai progresului și dezvoltării acestei bănci. Chiar pentru aceea, banca „Patria” e mândră că are prilejul rar de a sărbători o muncă de 50 ani, închinată numai pentru ea.

D-l Victor Muntean s'a născut în 6 Iulie 1875, în comuna Merghindeal din jud. Făgăraș, unde părinții săi, fruntași

ai comunei, își purtau cu hărnicie gospodăria. Dela părinții săi moștenește dragostea de muncă și spiritul gospodăresc ne 'ntrecut, care îl caracterizează în toate manifestările vieții sale.

Dintre cei patru copii: două fete și doi feciori, părinții se mulțămesc la gospodărie numai cu fetele, iar pe feciori, Victor și Aurel, protopopul martir dela Hușediu, îi trimit la școală.

La Doila începe școala primară. Trece apoi la Făgăraș, unde urmează și școala civilă și școala superioară de comerț, fiind totdeauna între cei mai distinși elevi.

Examenul de bacalaureat îl dă în 28 Iunie 1893.

Îndată după luarea bacalaureatului funcționează ca practicant, fără salar, la banca „Furnica” din Făgăraș. Pe la finea lunii Noiembrie 1893 merge ca ajutor

de subnotar la Drăguș. Aici stă numai vreo zece zile. În 9 Noembrie 1893 vine la Blaj, ca practicant la banca „Patria“.

Sosit în Blaj, se încadrează definitiv în viața și tradiția acestui orașel. Aduce din Țara Făgărașului hărnicia, cinstea și conștiințiozitatea de ne'ntrecut. Acestea calități îi fixează pentru totdeauna cariera. La 1 Ianuarie 1895 e numit funcționar definitiv al băncii „Patria“, iar la 30 Septembrie 1899 e numit vice-contabilul ei. Dela 16 Iulie 1904 e prim-contabil la bancă. Registrele băncii sunt o icoană strălucitoare a exactității cu care lucra. Extrem de scrupulos și corect, nu exista ca în aceste registre să se producă vreo greșală sau vreo îndreptare.

Izbucnește războiul mondial. Timp de patru ani, petrece pe front, înaintând până la rangul de căpitan. Pentru vitejie e decorat de 5 ori.

După războiu, în 1919, reîntors acasă, deși i se oferă funcții mai înalte și prilej de a pleca la orașe mai mari, cu alt mediu și alte rosturi pentru viitor, nu primește. Rămâne mai departe în Blaj, la banca pe care o servea și pentru care lucra de peste 25 de ani.

Această dragoste față de banca „Patria“ îi aduce la 2 Noembrie 1920 numirea de director al ei.

Ajunge în fruntea băncii chiar atunci când încep greutățile cele mai mari.

Criza mondială ce se abate asupra țării, atinge toate instituțiile bancare. Banca „Patria“ nu e cruțată, criza o lovește și pe ea. Directorul Munteanu însă nu se lasă frânt de situație. Apelează la spiritul de înțelegere al deponenților, la sprijinul Capitulului Mitropolitan din Blaj, principalul deponent al băncii, precum și la ajutorul Băncii Naționale a României și scapă din impas. Lucrează din toate puterile, apărând interesele băncii, stăruie peste tot locul pentru consolidarea ei și astfel reușește s'o pună din nou pe drumul bun din trecut.

Pentru a putea ținea pas cu ritmul vremii și pentru a putea corespunde tuturor cerințelor, lucrează pentru fuzionarea societăților din Blaj „Plugarul“, „Vulcanul“ și „Consum“ cu banca „Patria“.

Scopul fuzionării era aprovizionarea Blajului și a satelor din jur cu mărfuri

de manufactură și alimente, cu materiale de cherestea și mai ales cu materiale pentru clădit.

Spre a extinde raza de activitate a băncii, face în 1921 și fuzionarea cu societatea „Piatra“ din Teiuș, care devine astfel filiala din Teiuș a băncii „Patria“.

Înființează în 1923 o nouă filială și la Șarmaș, în mijlocul Câmpiei Transilvaniei, care avea să deservească populația românească din acele părți. Iar în 1924 contribuie în chip efectiv la înființarea societății „Electrica“, pe care un timp o și conduce.

Mai târziu, observând că întreprinderile comerciale și industriale îngreunează mersul operațiunilor strict bancare și că atât prețurile materialelor din magazine cât și venitele băncii scad într'una, propune lichidarea întreprinderilor comerciale, ceea ce se și face, începând cu „Consumul“ și terminând cu filialele din Teiuș și Șarmaș.

În adunarea generală din 30 Iunie 1931 se detașează din capitalul băncii de 12.000.000 Lei, o sumă de 2.000.000 Lei și se pune din nou bază societății industriale „Dulcanul“, al cărei îndrumător și conducător rămâne până în anii trecuți tot d-l Victor Munteanu.

Mulțămită străduințelor d-sale și a Consiliului de Administrație, banca acum își revine din nou activitatea din trecut, și astăzi, deplin consolidată, poate privi cu încredere spre viitor.

Afară de activitatea în cadrele băncii, d-l Victor Munteanu lucrează și în alte direcții. la parte la toate manifestările culturale și sociale.

Încă pe vremea regimului unguresc lucrează ca membru activ al Societății Pompierilor voluntari din Blaj, una dintre cele mai utile societăți, constituită numai din cetățeni români ai orașului. Multă vreme e conducătorul suprem al acestei societăți.

E membru pe viață al „Astreii“, al Societății pentru fond de teatru, al Reuniunii femeilor române unite și al Reuniunii meseriașilor din Blaj.

După demobilizarea din 1918, intră în garda națională și lucrează la aprovizionarea județeană.

Când se institue Premilităria, e numit comandant premilitar și timp de patru ani funcționează în această calitate.

Multă vreme a funcționat și ca primar al orașului Blaj. În acel timp s'a strămutat sediul Prefecturii dela Târnăveni la Blaj și a contribuit în mod deosebit la aceasta strămutare.

Este membru în Consiliul de Administrație și în Consiliul de Censori al mai multor bănci, iar în calitate de revizor expert al Solidarității a vizitat multe bănci din Ardeal.

E reprezentantul Camerei de Comerț din Alba-Iulia și Primcuratorul Bisericii parohiei de jos din Blaj. Ca primcurator s'a îngrijit deosebit de repararea și zugrăvirea bisericii parohiale din Blaj, colectând și mijlocind nenumărate ajutoare pentru biserică.

Cu binecuvântarea arhierescă a ridicat și o frumoasă troiță în amintirea anului sfânt.

Pe lângă decorațiile militare din războiu, pentru activitatea dezvoltată primește și decorațiile „Meritul comercial” și „Steaua României” în grad de ofițer și cavalier.

Astăzi d-l Victor Muntean este încă în plină vigoare. Se bucură de sănătate și putere încă tinerească și de o răbdare extraordinară. În orice vreme, din zorii zilei și până seara târziu, îl găsești lucrând în bancă.

Este o mare putere de muncă, și îi dorim ca această putere să și-o poată păstra încă mulți ani spre binele băncii, a societății și a tuturor aceluia care îl stimează și îl apreciază.

† Dr. Nicolae Comșa

A căzut încă un vechiu stejar din pădurea bătrână a luptătorilor ardeleni. Tânăr până la ultimul și supremul moment, cine ar fi crezut înainte cu șase luni, că Dr. Nicolae Comșa va pleca așa de curând dintre noi? Și cu toate acestea, la 27 Noembrie a. c. i s'a împlinit sorocul și a fost rechemat de Domnul, dintre cei vii. El s'a născut în a. 1868 în Săliște; era deci în al 76-lea an al vieții sale. Noi cei cari îl cunoaștem din tinerețe, putem afirma, că a avut o viață frumoasă, plină de activitate variată în domeniul politic, economic și profesional.

Studiile sale preliminare și le-a făcut în Sibiu și Brașov, iar medicina a studiat-o în Graz și Viena.

Fiind de un temperament vioiu, impulsiv și refractar, mișcările noastre politice i-au oferit un teren vast de activitate. Anul 1905 înseamnă o nouă etapă în viața sa, fiind ales deputat în parlamentul din Budapesta. Este unul dintre cei mai aprigi propagandiști ai luptei noastre naționale, și drept recunoștință, Regele Carol I, îi acordă distincția „Coroana României” în grad de ofițer. Autoritățile maghiare îl au de mult pe răvaș și la izbucnirea războiului cu România, în a. 1916, este internat în Șoproon. Aici a îndurat umilirile deportaților împreună cu alți Români distinși, și după ce a trecut peste toate suferințele împreunate cu situația sa și urmările războiului, îl vedem în a. 1919 reluând iarăși activitatea sa rodnică pentru care a fost sorocit.

Atât ca medic, prefect și om politic și-a împlinit cu prisosință rosturile sale.

Ceremonialul înmormântării s'a început Marți la 30 Nov. a. c., la orele 2 p. m. în catedrala gr. or. din Sibiu, unde a fost depus coșciugul și mulțimea de cununi de flori. A asistat un public distins și numeros.

Prohodul a fost oficiat de I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae Bălan, asistat de Episcopul Veniamin Nistor al Caransebeșului și de un sobor format din domnii consilier Emil Cioran, protopop, Grovu și Secaș, protopop Borcea al Săliștei,

Incercuește svonul cu
nepăsarea ta,
și sugrumă-l
cu neîncrederea.

diaconii Al. Popa și Circov. Răspunsurile au fost date de corul teologilor condus de d-l prof. Gh. Șoima.

Afară de familia îndoliată a distinsului defunct și a amicilor mai de aproape ai familiei au fost de față domnii: general C. Negoescu, prefectul județului, însoțit de întregul corp al funcționarilor prefecturii; Dr. S. Mitea, ajutor de primar; Dr. I. Cosma, inspector sanitar al regiunii Sibiu; Dr. Ioan Papp, președintele Curții de Apel; Dr. V. Bilegan, prim-președintele Tribunalului; Dr. Al. Vaida Voevod; profesorii universitari Dr. I. Lupaș, Onisifor Ghibu, Silviu Dragomir, D. D. Roșca, Decanul Facultății de Litere, Dr. V. Bologa, Prodecanul Facultății de Medicină; Brediceanu, fost ministru plenipotențiar; Mihai Veliciu, președintele Camerei de Comerț; Valer Bozdog, prim-secretarul Camerei de Comerț; general Orescovici; col. Darie Rădulescu, fost prefect; col. pens. Maniu; col. Valer Pop; cpt. Hâncu; Dr. Liviu Ionașiu; Vătășianu, fost director gen. al Băncii „Albina”; Nuțiu, fost inspector C. F. R.; Ioan Ciolan, cooperator; Dr. Herția, fost primar; ing. Comșa; ing. Brânduș; Dr. Foica; Ilie Dăian; T. Popovici; prof. Ioan Popa, fost director al Liceului Gheorghe Lazăr; protopop Victor Aron; preot prof. Ion Ișaicu; prof. Ion Isac; prof. I. Botezan, etc. și delegațiile Asociațiilor culturale și muncitorești din comuna Săliște.

În fața catafalcului au rostit cuvântări, relevând meritele naționale, culturale și economice ale defunctului, preot consilier Emil Cioran din partea bisericii; Dr. Al. Vaida Voevod în numele prietenilor; Dr. I. Cosma, inspector sanitar regional în numele Ministerului Sănătății și al colegiului medicilor; prof. univ. I. Lupaș în numele „Astrei” centrale, al președintelui Băncii „Albina” și al Corpului cenzorilor și administratorilor băncii „Albina”; Dr. Mihai Veliciu în numele Camerei de Comerț și Industrie și protopop Borcia în numele comunei Săliște care a pierdut prin persoana d-rului Comșa un ilustru fiu.

Dăm mai jos în întregime cuvântările d-lor profesor Dr. I. Lupaș, prorectorul Universității Sibiu, și Dr. Mihai Veliciu, directorul general al Băncii „Albina”.

După terminarea ceremonialului sicriul e luat pe brațe de câțiva țărani din Săliște și așezat în dricul mortuar. Urmează apoi membrii familiei, prietenii și cunoscuții. Marșul funerar îl întonează muzica unui regiment de infanterie condusă de d-l Lt. Nicolae Ion. Cortegiul încheiat de compania de onoare, se îndreaptă apoi spre Cimitirul Central unde a avut loc înhumarea.

* * *

Cuvânt rostit lângă sicriul lui Dr. Nicolae Comșa în Catedrala din Sibiu la 30 Noembrie 1943.

De Prof. I. Lupaș

Am frista însărcinare de a rosti, în această clipă a despărțirii, cuvântul de rămas bun în numele președintelui Băncii „Albina”, Dr. Ilie Beu, căruia starea scăpată a sănătății nu-i îngăduie să însofească în cea din urmă cale pe un vechiu prieten, cum i-a fost timp de peste 65 de ani decedatul Dr. Nicolae Comșa. O singură mângâiere îi rămâne: speranța că această prietenie va dăinui și dincolo de movila mormântului. Căci, după cuvântul clasicului latin, adevărata prietenie dănuiește în veci — Vera amicitia est sempiterna. Și prietenia pilduitoare a acestor doi fii de țărani, — plecat unul dela Apold celalalt dela Săliște spre a se întâlni în școlile Sibiului găsindu-și adăpost în aceeași stradă a Rosmarinului, în care s'a întâmplat să se adăpostească mai târziu și alții dintre noi în primii lor ani de școală sibiană, — trebuie să fi fost din cele mai adevărate. Niciun fel de răutate sau meschinărie omenească și niciun fel de furtună vremelnică n'a fost în stare să o sdruncine ori să o tulbure, fiind ea întemeiată pe iubire sinceră, pe cinstire și prefiire reciprocă. De aceea este ursită să supraviețuiască ceasul morții. După cuvântul stihuitorului:

*Nici depărtarea nici mormântul
Nici cel ce fine 'n mâni pământul.
Nu poate pune împotrivire
Acolo unde e iubire...*

Am apoi, în rândul al doilea, obligațiunea să exprim lângă acest catafalc adâncul regret al administratorilor și cenzorilor dela „Albina”, precum și al

membrilor din comitetul Asociației transilvane, pentru pierderea bunului coleg, care în calitate sa de membru (dela 1907 înainte) și de vicepreședinte al Consiliului de administrație, dela 1923 până la sfârșitul vieții, a contribuit cu pătrunderea inteligenței sale agere ca și cu vioiciunea firei sale, ce părea o tinereță fără bătrâneță, la toate acțiunile întreprinse pentru realizarea progresului financiar, cultural și economic al poporului nostru cu ajutorul Băncii „Albina” și cu ajutorul „Asociației”.

Plecând acum dintre noi, iubite coleg, ființa ta sufletească, descătușată de durerile lutului, își va continua traiul imaterial în dumbrăvile și în plaiurile veșniciei, alături de ceice prin meritul lor au reușit să-și asigure amintire îndelung dănuitoare în istoria neamului nostru.

Lui Visarion Roman și lui Partenie Cosma, acestor iluștri ctitori ai instituției noastre, le vei împărtăși vestea cea bună, că pe temelii așezate și pe cărările deschise de ei continuă să progreseze Banca „Albina” din an în an, reușind să-și mențină fama și prestigiul unuia din cele mai bine conduse așezăminte financiare din tot cuprinsul României.

La fel vei face deosebită bucurie ctitorilor și foștilor conducători ai Asociației noastre, lui Andrei Șaguna și Andrei Bârseanu, lui Gheorghe Barișiu și Vasile Goldiș ducându-le solia, că pe temelii tradițiilor croite de dâșii se desfășoară cu puteri sporite strădania de luminare a neamului nostru, la safe și la orașe.

Fiindcă pleci dintre noi în preajma zilei, când se împlinește un sfert de veac dela clipa desrobirii noastre prin hotărârea plebiscitară dela Alba-Iulia, vei duce și venerabilului Badea Gheorghe și mucenicului Ioan Arion, celui împușcat prin inimă când flutura victorios tricolorul nostru, precum și mucenicului dela Huedin protopopului Aurel Muntean — ucis în oribile chinuri în ziua de 10 Septembrie 1940 — tuturor le vei duce știrea, că întregă suflarea românească de dincolo și de dincoace de Feleac stă neclintită pe temelii hotărârii de unire integrală dela 1 Decembrie 1918. Votul rostit liber de un popor întreg nu va putea fi desființat niciodată.

Nu vei uita, suntem siguri, să spui și magului solitar dela Ciucea, cântărețului pătimirii noastre, că versurile scrise de el acum patruzeci de ani și tipărite aici la Sibiu cu titlul Domnului să ne rugăm, sunt și astăzi tot atât de actuale sau, poate chiar mai actuale decât în clipa când ele au scăpat din vârful condeiului, spre a vedea lumina tiparului.

Credem, iubite amice, că nu-ți putem da pe calea veșniciei altă merinde sufletească mai potrivită decât ultima strofă a rugăciunii lui Octavian Goga, strofă care mocnește în timpul de față ca un puternic jăratie în sufletul neamului românesc:

Deci pentru clipa răsăririi
Acelui Soare ce-așteptăm
Și pentru ceasul răsplătirii
Obezilor înlănțuirii
Noi Domnului să ne rugăm...

Neconținute vor fi rugăciunile noastre din această vale a plângerii; sprijinite și de ale voastre de pe tărâmul celalalt, ele vor pătrunde până la Scaunul înfricoșatului județ. Părintele milostivirii nesfârșite le va auzi și, întorcându-și din nou fața spre neamul nostru cel atât de greu încercat, le va împlini. Amin.

*Cuvântarea d-lui Dr. Mihai Veliciu,
director general al Băncii „Albina”.*

Înalt Prea Sfințite Părinte,
Întristată adunare!

Corpul funcționarilor institutului „Albina” se alătură cuvintelor de rămas bun a Consiliului nostru către acela care a fost Nicolae Comșa.

Durerea noastră este cu atât mai mare, pentru că mult iubitul nostru vicepreședinte a fost unul dintre cei mai mari sprijinitori ai intereselor funcționarilor și a păsurilor lor individuale și a celor colective.

Suflet nobil, el înțelegea și ca om și ca medic, să ne trateze ca un bun părinte, ca și pe membrii aceleiași familii.

Funcționarii institutului „Albina” exprimând prin glasul meu ultimul lor omagiu, promit că îi vor păstra amintirea pentru totdeauna.

Intristată adunare,

Dr. Nicolae Comșa omul activ și la adânci bătrânețe, aproape până la sfârșitul vieții sale pământești, și mare român încă din tinerețe, și-a dat seama de importanța vieții economice pentru propășirea națiunii noastre. El a înțeles să contribuie în mod activ și la progresul nostru economic. Astfel încă din 1907 îl vedem în Consiliul de administrație al „Albinei” și al „Căseii de Păstrare” din Săliște.

Dar îndeosebi, deodată cu venirea erei de libertate a națiunii noastre, după Unire, Dr. Nicolae Comșa înțelege să dea concurs material pentru înjghebarea de întreprinderi românești. Așa îl vedem ca fondator la constituirea Băncii Agrare din Cluj, care avea menirea inițială să finanțeze Reforma Agrară.

La 1920 fundează cu alți români localnici, institutul de arte grafice „Dacia Traiană”, stând în Consiliul ei de administrație până în anul 1940, fiind mai mulți ani vice-președintele acestei societăți. La 1922 participă la fundarea Primei fabrici de cuțite a cărei președinte a fost dela înființare până acum. Iar în 1939 participă la fundarea „Comerțului Imobiliar” în a cărei Consiliu a fost până în prezent.

Între asemenea împrejurări este lesne de înțeles, că Dr. Nicolae Comșa după ce a fost în fruntea administrației județului său iubit, să ajungă și la conducerea comerțului și industriei din acest ținut. La 1933 ca o încoronare a activității sale pe teren economic, este ales președinte al Camerei de Comerț și Industrie din-loc, ca apoi la 1936 să fie ales din nou în acel consiliu colaborând în spiritul cel mai prietenesc cu colegii săi. În acel timp aproape un an a exercitat și funcția de președinte al Comitetului de organizare al Târgului de Mostre.

Consiliul de administrație și funcționarii Camerei de Comerț și Industrie aducând ultimul salut fostului lor președinte îi exprimă recunoștința comerțului și industriei pentru tot binele și sprijinul ce i s'a dat de către adormitul în Domnul în multiplele sale activități de Prefect și Președinte al Camerei, iar îndoliatei familiei condoleanțele sale.

Dumnezeu să-l odihnească între cei drepi!

Dela „Solidaritatea”.

Cartea de muncă.

În vederea organizării evidenței, plasării și îndrumării în câmpul muncii, potrivit intereselor sociale și nevoilor economiei naționale, prin Decretul-Lege Nr. 420 din 5 Iulie 1943 s'a înființat Cartea de muncă. Prin art. 51 al acestei legi s'a prevăzut că punerea ei în aplicare se va fixa prin o decizie ministerială ulterioară.

În Monitorul Oficial Nr. 272 din 20 Noiembrie 1943 s'a publicat decizia Ministerului Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale Nr. 65247 înființată „Norme în vederea întocmirii declarațiilor pentru obținerea cărții de muncă”. Devenind deci actuală punerea în aplicare a numitei legi în cele ce urmează vom arăta dispozițiile ce interesează instituțiile noastre bancare.

Dispozițiuni de ordin general. Actualele cărți de lucrători calificați și necalificați prevăzute de lege pentru reglementarea calificărilor profesionale, precum și carnetele de asigurare, prevăzute de legea asigurărilor sociale, se contopesc în cartea de muncă înființată prin această lege. (Art. 3).

Eliberarea cărților de muncă se face pe baza unei declarații scrise pe un formular întocmit de Ministerul Muncii Sănătății și Ocrotirilor Sociale.

Patronii cari vor ține în serviciul lor salariați fără carte de muncă, cari nu vor face în cărțile de muncă mențiunile prevăzute, sau nu vor îndeplini obligațiile din art. 24 sau altor dispozițiuni și obligațiuni derivând din această lege, sunt pasibili de o amendă penală variind dela Lei 5000 până la Lei 20 000 — în caz de recidivă amenda se dublează și în unele cazuri se aplică pe totalul numărului de salariați respective angajați.

Infraacțiunile prevăzute la această lege se judecă potrivit legii pentru înființarea și organizarea jurisdicției muncii. (Art. 30—42).

În timp de războiu, Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale este autorizat, ca la cererea departamentelor interesate și în baza unui jurnal al Consiliului de Miniștri, să dispună repartizarea brațelor de muncă în vederea satisfacerii cerințelor apărării naționale.

Ostetele de muncă, plasare și îndrumare vor ține evidența celor lipsiți de lucru pe care îi vor recomanda întreprinderilor pentru a fi angajați; în posturile anunțate ca vacante, aceasta ținând seamă ca cei recomandați să corespundă cerințelor. (Art. 24).

Cine trebuie să aibă carte de muncă. Pe lângă alte categorii de muncitori, toți salariații din industrie și comerț și din asociațiile, fundațiile, societățile de orice fel, indiferent dacă urmăresc sau nu un scop lucrativ și dacă posedă sau nu personalitate juridică, indiferent de calificarea și quantumul salariilor lor. Chiar și persoanele cari nu primesc niciun fel de salariu sau retribuție precum și pensionarii Casei Generale

de Pensuni, sau al altor Case de Pensuni utilizate de întreprinderile sau asociațiile de mai sus (vezi art. 1 din Lege și decizia Ministerială).

Salariații cetățeni streini sunt de asemenea obligați să posede cartea de muncă. (Art. 4).

Cum se obține cartea de muncă. Pentru obținerea cărții de muncă până la data de 20 Decembrie 1943, instituțiile vor înainta sub luare de dovadă, tablouri numerice de personal la Oficiile Publice de plasare din localitățile unde își au sediul. În localitățile unde nu există ofițerii de plasare, tablourile se vor înainta la Oficiile de Asigurări Sociale în raza cărora se găsesc. În Capitală, depunerea tablourilor se va face la Oficiul de Plasare din strada Calomfirescu Nr. 8. (Art. 5 D. M.).

Tablourile se vor întocmi pe imprimare tip procurate de la Oficiile de Asigurări Sociale și vor cuprinde următoarele date:

1. Numele întreprinderii;
2. Sediul (localitatea, strada și Nr.);
3. Obiectul de activitate;
4. Situația numerică a personalului pe categorii: administrativ superior, administrativ inferior, lucrători calificați, lucrători industriali, muncitori necalificați, ucenici. Din totalul salariatilor, se va arăta câți sunt asigurați și câți nu intră în asigurarea obligatorie.

5. Situația lucrătorilor calificați și lucrătorilor industriali, arătându-se pentru lucrătorii calificați Nrul pe specialități (mecanic, strungari, lăcătuși, fierari, etc.), iar pentru lucrătorii industriali în afară de numărul și specialitatea lor se vor arăta pe scurt operațiile principale pe care le îndeplinesc în executarea îndeletnicirii lor. (Art. 4 D. M.).

Indatorii impuse patronilor. Cărțile de muncă vor fi păstrate de către întreprinderile respective în tot timpul cât salariații sunt în serviciu. Ele vor fi încredințate salariaților, ori de câte ori aceștia sau membrii familiilor lor, au nevoie de ele pentru obținerea drepturilor legale pe baza lor.

La ieșirea din serviciu, patronii au obligația să elibereze posesorilor cărțile de muncă, după ce au trecut în ele mențiunea de ieșire din serviciu.

La intrarea în serviciu patronii sunt obligați să facă în cartea de muncă mențiunea de intrare încă în aceeași zi.

În termen de trei zile libere patronii vor comuna Oficiului de muncă, plasare și îndrumare respectiv, intrarea, ieșirea din serviciu sau părăsirea nemotivată a lucrului precum și decedarea angajatului.

De asemenea vor fi anunțate Oficiului mutările definitive ale angajaților dintr-o localitate în alta. Nu se aplică această regulă aceluiași carți se deplasează (delegați) temporar pentru lucru în alte localități, pentru o durată mai mică de 6 luni.

În caz când o întreprindere angajează o persoană care pentru prima dată intră în câmpul muncii, patronul este obligat ca în termen de trei zile libere de la angajare să-l declare la Oficiul de muncă respectiv, împreună cu fotografia titu-

larul declarției în vederea obținerii cărții de muncă.

Pe toate cărțile de muncă patronii sunt obligați să aplice cotizațiile pentru Casa Asigurarilor sociale.

În cazul când Oficiile de muncă, plasare și îndrumare în conformitate cu art. 24 vor recomanda întreprinderilor persoane lipsite de lucru, aceste întreprinderi sunt obligate ca în termen de 8 zile de la primirea recomandării să comunique Oficiului dacă a angajat pe cel recomandat și în ce condițiuni.

Tuturor acestor îndatoriri instituțiile se vor conforma începând cu data depunerii tabloului numeric de personal amintit mai sus și al cărui depunere este obligatorie până la 20 Decembrie 1943.

Pierderea cărții de muncă. În caz de pierderea unei cărți de muncă, titularul ei se va adresa Oficiului, care îi va elibera o autorizație de publicare în Monitorul Oficial, indicând datele ei de identificare precum și constatarea anulării ei. Pe baza publicării în Monitorul Oficial, Oficiul va elibera un duplicat al Cărții de muncă.

Bursa.

Către sfârșitul lunii Noiembrie se părea că Bursa noastră a intrat în o zodie mai norocoasă. S'a observat o înviorare în compartimentul acțiunilor, și în special la petrolifere. Apoi s'a semnalat o „activitate insuficientă” în ambele compartimente, așa că toate păreau a merge pe drumul cel bun. În curând însă Bursa noastră suferi o „sincopă”, fapt care nu ne neliniști prea mult, deoarece suntem obișnuiți cu ele. Așa se întâmplă, că în zilele prime ale lunii curente, iarăși am revenit la diagnoza: „volum foarte redus”, „oscilațiuni nelinseminate” și „bancare necotate”.

În domeniul efectelor de stat reținem că Ministerul de Finanțe a fost autorizat cu emiterea de noi titluri „Imprumutul Reintegrării” pentru sușii de stat străini; pentru contribuabilii cari au obținut de la Ministerul de Finanțe eșalonări de plată a ratelor întârziate la sumele subscrise anterior, cu condiția ca toate ratele să fie achitate până la 31 Decembrie 1943. S'au luat în considerare și contribuabilii cari au subscris la împrumut și cari au achitat sumele numai după expirarea termenului, însă cel mult până la 10 Noiembrie 1943.

Cu toată activitatea redusă, portofoliul Băncii Naționale arată față de anul trecut un spor foarte frumos. Astfel la 20 Noiembrie a. c. el însuma Lei 51.158 mil. față de Lei 34.547 mil. la 31 XII 1942.

La creditele pe gaj se observă o activitate mai redusă, pe când plasamentele imobiliare își continuă ritmul normal.

În comerț se observă în genere o aprovizionare suficientă de mărfuri.

În compartimentul cerealelor semnalăm un export de 2000 vagoane grâu și 150 vog. melu pentru Finlanda, iar pentru Ungaria 150 vagoane porumb.

La încheiere ne vine știrea despre demisia comisarului guvernului pe lângă Bursă, d-l Dr. M. U. Stolka. Noul comisar va fi numit în săptămâna viitoare.

Dăm mai jos tabloul nostru comparativ al unor cursuri.

	Cursul la începutul lunii Ianuarie 1943.	Cursul la 7 Dec. 1943.
Inzestrarea mari	Lei 73.50 (72*)	70.50
" mici	" 67.— (61.50)	58.50
Reînregistrarea	" 63.25 (63)	64.50
B. N. R.	" 17.000.— (13.000)	13.500.—
"Albina"-Sibiu	" 500.— (555)	555.—
Banca Com. Ital.		
și Română	" 430.— (610)	610.—
" Românească	" 1.175.— (700)	790.—
" " pul	" (700)	845.—
" de Se. a Rom.	" 500.— (510)	510.—
Banca de Credit Rom.		(455) 455.—
" Com. Română	" (610)	610.—
Astra Română	" 5.250.— (3.250)	3.350.—
Steaua Română	" (1.500)	1.375.—
Creditul Minter	" 1.880.— (950)	1.050.—
I. R. D. P.	" 655.— (405)	385.—
Gaz Metan	" 2.950.— (2.100)	2.500.—
"Mica"	" 1.770.— (1.150)	1.160.—
"Reșița"	Lei 1.650.— (1.100)	1.120.—
Creditul Industrial	" 1.425.— (860)	860.—
S. R. D.	" 4.800.— (2.175)	2.100.—
S. T. B.	" 4.650.— (1.800)	1.850.—
S. T. B. pul	" (1.675)	1.800.—
Telefoane optate	" 2.400.— (1.600)	1.860.—
Nitrogen	" 1.760.— (1.125)	1.300.—
"Letea"	" 1.450.— (1.130)	1.140.—

E. V.

CRONICA

Noul vice-gubernator al Băncii Naționale. Cu moartea lui Oscar Kiriacescu devenind postul de vice-gubernator vacant, în locul lui a fost numit d-l Ioan Lapedatu, până acum administrator delegat. În Monitorul Oficial din 3 crt. mandatul acesta i se încredințează până la 31 Decembrie 1944.

D-l Ioan Lapedatu cunoaște foarte bine structura și păsurile băncilor noastre transilvane. A lucrat foarte activ pe acest teren, înființând între altele și primul

*) În paranteză sunt cursurile dela 24 Nov. 1943.

nostru institut de asigurare din Ardeal: „Prima Ardeleană”. Sperăm că va avea și mai departe la inimă prosperarea băncilor din această provincie. Felicitările noastre și îi dorim mult rezultat în noul cerc de activitate!

Timbre de chitanță pentru sume primite dela C. E. C. În opoziție cu vechiul că Ministerul de Finanțe a ordonat aplicarea timbrului proporțional de chitanță pe documentele Serviciului de Cecuri, Casa Națională de Economii și Cecuri Poștale informează publicul, că ordonanța aceasta nu se referă la documentele sale, fiindcă acestea sunt scutite de orice fel de timbru și taxă, atât prin legea sa de organizare, cât chiar și prin Legea timbrului, fapt confirmat prin adresa Nr. 415.553 a Ministerului de Finanțe cu trimiterea la Art. 22 par. 58 din Legea timbrului.

Banca Națională a României reamintește firmelor comerciale românești, că potrivit dispozițiilor Art. 24 al Decretului-Lege Nr. 668 din 2 Martie 1940, completat prin dispozițiile Decretului-Lege Nr. 146 din 10 Martie 1943, este interzis a se face plăți sau avansuri în Lei cetățenilor sau firmelor străine, fără aprobarea prealabilă a Băncii Naționale a României.

Contravențiile vor suferi sancțiunile legii care prevede — afară de retragerea drepturilor comerciale — închisoare până la 3 ani și amenzi până la 2 mil. Lei.

Banca Centrală pentru Industrie și Comerț S. A. înlocuiește acțiunile vechi cu acțiunile noi, emise la o valoare de 500 Lei bucata. Acționarilor sunt rugați a depune acțiunile lor sau la ghișeele băncii la Turda, și la București, Str. Ion Ghica Nr. 2, sau la sucursalele din Sibiu, Brașov, Alba-Iulia, Hașeg pentru preschimbare.

Potrivit Art. 171 din Codul Comercial, proprietatea acțiunilor nominative se stabilește prin înscrierea lor în registrul acționarilor. Este în interesul acționarilor să fie înscriși în bună regulă în registrul societății, operând înainte de emiteri eventuale transferuri pe alte nume. Cuponii dela acțiunile vechi nu se onorează.

Societatea Națională de Gaz Metan („Sonametan”) și-a modificat de curând statutele, după cum vedem din Mon. Of. Nr. 260/943. Capitalul a fost fixat la Lei 700 mil. din care statul deține 410.5 mil. Restul este în mâini particulare.

Cu Decret-Lege Nr. 2988 publicat în Mon. Of. Nr. 273 din 22 Noembrie a. c., s'a decis militarizarea acestei societăți, atât ce privește sediul din București cât și direcțiunile de exploatare și șantierelor din provincie.

Societatea stă până la alte dispozițiuni, sub controlul Mareșalului Stat Major.